

ROZHODNUTÍ

Nejvyšší správní soud jako soud kárný rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a členů JUDr. Roberta Waltra, Mgr. Olgy Houžvičkové, Mgr. Dagmar Jersákové, JUDr. Ivo Jahelky a doc. JUDr. Jana Svatoně CSc., ve věci kárného navrhovatele **předsedy Nejvyššího soudu, JUDr. Petra Angyalossyho**, proti kárně obviněnému **Mgr. Karlu Knaiflovi**, soudci Krajského soudu v Brně, o návrhu na zahájení řízení o kárné odpovědnosti soudce ze dne 14. 12. 2021

t a k t o :

Mgr. Karel Knaifl, Ph.D.

s e u z n á v á v i n n ý m

podle § 19 odst. 1 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů

ž e

jako soudce Krajského soudu v Brně, a tedy veřejný funkcionář ve smyslu § 2 odst. 2 písm. f) zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, podal průběžné oznámení o osobním zájmu, o činnostech, majetku, příjmech a závazcích za rok 2020 až dne 30. 7. 2021, ačkoli tak měl učinit v zákonné lhůtě nejpozději do 30. 6. 2021

t e d y

úmyslně nepostupoval v souladu s § 12 odst. 2 ve spojení s § 9, § 10 odst. 1 písm. b) a § 11 odst. 2 zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů a zaviněně tím porušil povinnost soudce uvedenou v § 80 odst. 1 věta druhá zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích

č í m ž s p á c h a l

kárné provinění podle § 87 odst. 1 zákona č. 6/2002Sb.,

a z a t o s e m u u k l á d á

podle § 88 odst. 1 písm. a) zákona č. 6/2002 Sb.

k á r n é o p a t ř e n í

d ů t k a .

Odůvodnění:

[1] Nejvyššímu správnímu soudu jako soudu kárnému byl doručen návrh kárného navrhovatele na zahájení kárného řízení o kárné odpovědnosti soudce Krajského soudu v Brně, Mgr. Karla Knaifla, ze dne 14. 12. 2021. V tomto návrhu bylo kárně obviněnému vytýkáno, že jako soudce Krajského soudu v Brně nesplnil povinnost podat průběžné oznámení o osobním zájmu, o činnostech, majetku, příjmech a závazcích, podle zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů (dále jen „zákon o střetu zájmů“), za rok 2020 v zákonné lhůtě nejpozději do 30. 6. 2021. Učinil tak až dne 30. 7. 2021, ačkoli byl na nutnost splnění této povinnosti předem nejméně dvakrát upozorněn, a to dne 9. 3. 2021 (vyvěšením informace na intranetu Krajského soudu v Brně) a dne 14. 6. 2021 (hromadným e-mailem předsedy soudu). Za obdobné nesplnění této povinnosti ve vztahu k podání průběžného oznámení za předchozí rok 2019 mu byla dne 6. 4. 2021 kárným navrhovatelem uložena výtka podle § 88a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích.

[2] Kárně obviněný s tím, co mu bylo kladeno za vinu, ve vyjádření ze dne 24. 1. 2022 souhlasil. Při ústním jednání, které se ve věci konalo dne 21. 6. 2022, připustil, že podal průběžné přiznání po marném uplynutí zákonné lhůty, ale byl názoru, že měsíční lhůta prodlení se splněním shora uvedené povinnosti nedosahuje intenzity kárného provinění. Za pochybení se omluvil, bylo způsobeno jeho špatným psychickým stavem. Právě délka prodlení podle jeho názoru nemůže založit vnímání jeho jednání veřejností jako narušení nezávislosti či nestrannosti justice či narušit důstojnost soudcovské funkce. Pokud jde o pozdní splnění povinnosti podat přiznání za rok 2019, tehdy se mylně domníval, že tak včas učinil. Pokud jde o majetkové přiznání za rok 2020, kárně obviněný uvedl, že v průběhu lhůty k jeho podání nebyl v dobrém psychickém stavu, v lednu 2021 mu zamřela matka a vše kumulovalo zahájením trestního stíhání proti němu dne 11. 3. 2021. Proto nevěnoval splnění této povinnosti náležitou pozornost, kterou jí věnovat měl.

[3] Kárný soud neměl pochybnosti o skutkovém stavu podstatném pro vydání rozhodnutí v této věci. Kárný navrhovatel i kárně obviněný nečiní sporným, že kárně obviněný nedodržel lhůtu k podání průběžného oznámení o osobním zájmu, o činnostech, majetku, příjmech a závazcích za rok 2020 (§ 11 odst. 2 zákona o střetu zájmů). Tuto povinnost je třeba splnit v souladu s § 12 odst. 2 tohoto zákona nejpozději do 30. června následujícího roku, tedy v tomto případě do 30. 6. 2021. Oznámení kárně obviněného, které kárný navrhovatel připojil ke kárnému návrhu, je datováno dnem 30. 7. 2021, kárný soud proto nemá pochybnosti, že označená lhůta skutečně nebyla kárně obviněným dodržena.

[4] Kárný senát se zabýval nejprve tím, zda byl návrh na zahájení kárného řízení podán v rámci otevřených lhůt, vyplývajících z ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 7/2002 Sb. Dospěl přitom k závěru, že objektivní i subjektivní lhůta byly v daném případě bezpečně dodrženy. Nejzazším dnem lhůty, v jejímž nedodržení spatřuje kárný navrhovatel kárné provinění, je 30. červen 2021. Teprve po tomto datu lze v souzené věci uvažovat o případném vzniku kárného provinění a zvažovat, zda a kdy se o něm kárný navrhovatel dozvěděl. Kárný návrh byl podán 14. 12. 2021, tedy před uplynutím šesti měsíců od konce výše uvedené lhůty. Šestiměsíční subjektivní lhůta k podání návrhu tedy byla dodržena. Tím spíše to platí o objektivní tříleté lhůtě, plynoucí od spáchání kárného provinění.

[5] Bylo třeba posoudit, zda nedodržení lhůty k podání průběžného oznámení o osobním zájmu, o činnostech, majetku, příjmech a závazcích představuje kárné provinění, za které lze uložit obviněnému kárné opatření. Podle § 87 odst. 1) zákona o soudech a soudcích je kárným proviněním soudce zaviněné porušení povinností soudce, jakož i zaviněné chování nebo jednání,

jímž soudce narušuje důstojnost soudcovské funkce nebo ohrožuje důvěru v nezávislé, nestranné, odborné a spravedlivé rozhodování soudů. Podle § 80 odst. 1 zákona o soudech a soudcích je soudce a přísedící povinen vykonávat svědomitě svou funkci a při výkonu funkce a v občanském životě se zdržet všeho, co by mohlo narušit důstojnost soudcovské funkce nebo ohrozit důvěru v nezávislé, nestranné a spravedlivé rozhodování soudů. Soudce je povinen podávat oznámení o osobním zájmu, o činnostech, majetku, příjmech a závazcích podle zvláštního právního předpisu. Pro účely zákona o střetu zájmů je soudce veřejným funkcionářem [§ 2 odst. 2 písm. f) zákona o střetu zájmů] a má povinnost podávat každoročně průběžné oznámení o příjmech a závazcích (§ 11 odst. 2 zákona o střetu zájmů), ve lhůtě stanovené v 12 odst. 2 tohoto zákona.

[6] Povinnost soudce podávat v průběhu výkonu své funkce přiznání podle zákona o střetu zájmů je jednou z právními předpisy výslovně definovaných povinností, které se k výkonu funkce soudce vztahují. Jde o povinnost, která přímo nesouvisí se způsobem výkonu vlastní soudcovské činnosti, její stanovení lze vnímat jako nástroj směrem k zajištění vyšších nároků na chování soudce i v běžném neprofesním životě, které lze na soudce dozajista klást. Její plnění má napomoci uchovat důvěru společnosti v nezávislost, nestrannost a spravedlnost při soudním rozhodování. Jistě i proto považoval zákonodárce za potřebné tuto povinnost, která je jinak komplexně upravena v zákoně o střetu zájmů, výslovně vyjádřit i v zákoně o soudech a soudcích, a to v bezprostřední vazbě na požadavky důstojnosti výkonu soudcovské funkce a důvěry společnosti v rozhodování soudů. Jejím účelem je, shodně jako u ostatních veřejných funkcionářů, zabránit hypotetickým střetům mezi osobními zájmy a zájmy, které je soudce z titulu výkonu své funkce povinen hájit, umožnit kontrolu případných činností vykonávaných vedle funkce soudce, jakož i majetku nabytého během výkonu soudce (blíže § 1 zákona o střetu zájmů).

[7] Nemůže být pochyb, že pokud soudce nepodá ve stanovené lhůtě přiznání podle zákona o střetu zájmů, zaviněně tím porušuje právní povinnost. Požadavek zaviněného porušení povinností podporuje i tvrzení kárného navrhovatele, že kárně obviněný byl na splnění této povinnosti opakovaně upozorňován.

[8] Bylo však třeba rovněž uvážit, zda porušením právní povinnosti kárně obviněný současně narušil důstojnost soudcovské funkce nebo ohrozil důvěru v nezávislé, nestranné, odborné a spravedlivé rozhodování. Jen tehdy se může jednat o kárné provinění. Nikoli každé porušení shora vyčtené právní povinnosti může bez dalšího vést k závěru o existenci kárného provinění. Právě naplnění druhého předpokladu (narušení důstojnosti funkce či důvěry v rozhodování) bude zásadní měrou záviset na okolnostech konkrétního případu, na důvodech, proč v konkrétní situaci k nedodržení lhůty resp. k nesplnění povinnosti došlo. V praxi je představitelná téměř neomezená škála konkrétních důvodů včasného nesplnění této povinnosti (viz. důvody uváděné jinými soudci ke zdůvodnění pozdního zaslání oznámení, uvedené v příloze k Protokolu o kontrole plnění zákonné lhůty pro podání průběžného oznámení za rok 2020 ze dne 29. 9. 2021, který je součástí soudního spisu). Proto je obtížné s obecnou platností kvantifikovat, kdy již má takové pochybení současně charakter kárného provinění. Rovněž nelze danou problematiku zúžit do úvahy, jak dlouhé prodlení se splněním této povinnosti je ještě akceptovatelné a jaké již nikoli. Doba trvání protiprávního stavu, je totiž pouze jedním z hledisek, z hlediska kterého je třeba úvahy o závažnosti provinění vést. Neméně podstatné jsou konkrétní okolnosti a důvody, které k nedodržení lhůty v konkrétním případě vedly, jakož i osobnost soudce, který se porušení povinnosti dopustil. Jen skrze komplexní náhled skrze všechna tato kritéria lze posoudit, jaký vliv mohlo mít včasné nepodání oznámení na důstojnost funkce soudce a důvěru v rozhodování soudů.

[9] Závěr kárného soudu, vyjádřený v rozhodnutí ze dne 7. 1. 2021, č. j. 13 Kss 3/2020 - 66, o tom, že „přístup, jehož následkem je neúplné, nepřesné a nepravdivé oznámení, má vliv na důvěryhodnost soudce a i na důvěru veřejnosti v nezávislost a nestrannost justice, protože může vzbudit dojem, že soudce má ve svých majetkových záležitostech co skrývat“, je v nyní projednávané věci využitelný pouze jako obecné východisko. Zatímco v uvedené věci byly hodnoceny důsledky oznámení neúplného, zkráceného či vyplněného způsobem nenaplnujícím účel této zákonné povinnosti, nyní směřují výhrady kárného návrhatele „pouze“ proti nesplnění povinnosti podat oznámení v zákonné lhůtě. Jakkoli tedy v obou případech došlo ke stavu, kdy oznámení nemohlo řádně splnit svůj účel, neboť v jednom případě nebylo včas vůbec podáno a v druhém nebylo vyplněno řádným způsobem, přesto je v nyní projednávané věci možnost vzbudit dojem, že má soudce ve svých záležitostech co skrývat, slabší. Podstata kárného provinění leží spíše ve výhradách k přístupu soudce k plnění jasně stanovených právních povinností, které jsou s výkonem funkce soudce spojeny, než k tomu, jak má být oznámení vyplněno, aby skýtalo potřebný obraz o skutečnostech, které v něm mají být uvedeny.

[10] Předmětem nyní projednávaného kárného návrhu je pouze nesplnění povinnosti podat včas oznámení za kalendářní rok 2020, nikoli stejné pochybení, kterého se kárně obviněný dopustil v případě oznámení za předchozí kalendářní rok a které mu bylo kárným návrhatelem v dubnu 2021 vyčteno. Nesplnění povinnosti za rok 2019 nebylo hodnoceno znovu ani jako přitěžující okolnost, nedošlo k opakovanému přičtení pochybení, za které již byla kárně obviněnému uložena výtka. Uložení výtky pouze dotvářelo okolnosti, za kterých kárně obviněný znovu svoji povinnost včas nesplnil, při úvaze, nakolik mohlo opětovné nesplnění povinnosti zasáhnout důstojnost výkonu funkce soudce a důvěru v nestranné a spravedlivé rozhodování.

[11] Kárný soud je přesvědčen, že shora popsané jednání kárně obviněného bylo kárným proviněním. Povinnost soudců podávat vstupní, průběžné a konečné oznámení podle zákona o střetu zájmů byla do tohoto předpisu vložena novelou provedenou zákonem č. 14/2017 Sb., s účinností od 9. 2. 2017. Stíhala tedy kárně obviněného i řadu let před nyní posuzovaným obdobím. Na splnění této povinnosti byl kárně obviněný, stejně jako ostatní soudci, v průběhu lhůty opakovaně upozorněn ze strany správy soudu, na kterém působil. Klíčové v této souvislosti je, že za obdobné včasné nesplnění povinnosti za předchozí kalendářní rok byla kárně obviněnému kárným návrhatelem uložena výtka. Soudce, jemuž předseda Nejvyššího soudu uloží několik týdnů před koncem lhůty ke splnění oznamovací povinnosti výtka za včasné nesplnění této povinnosti v předchozím roce, který tuto povinnost krátce poté znovu řádně a včas nesplní, se dopouští závažného porušení právní povinnosti. Takové (ne)jednání svědčí v lepším případě o opakovaném podcenění významu oznamovací povinnosti, v horším pak o nepřipustné laxnosti při jejím plnění či dokonce o její ignoraci, což je zcela nepřipustné. Jednání kárně obviněného nebylo lze tolerovat či vyhodnotit jinak než jako kárné provinění. Soudce musí být prvním, kdo bude řádně plnit právními předpisy uložené povinnosti, zejména povinnosti tohoto druhu, jejichž účelem je právě posílení důvěryhodnosti justice jako celku.

[12] Kárný soud nemohl přistoupit na důvody, kterými kárně obviněný své pochybení vysvětloval. Zahájení trestního stíhání mohlo jistě vést u kárně obviněného k nedobrému psychickému stavu. K zahájení trestního stíhání však došlo relativně delší dobu před koncem předmětné lhůty, již v březnu 2021. Kárně obviněný tedy jistě měl dostatek času na vzniklou situaci reagovat a uvedenou povinnost splnit. Vysvětlení, které obviněný předkládal při ústním jednání, nebylo přesvědčivé. Psychické obtíže zmiňoval pouze velmi obecně, o jejich řešení se nepokoušel ani prostřednictvím odborníků. Chybí tedy bližší podrobnosti a případné důkazy o okolnostech, které obviněný na svou obhajobu v řízení uváděl. Splnění oznamovací povinnosti nadto jistě není činností mimořádně intelektuálně obtížnou, jež by měla činit osobě soudce nadměrné obtíže. Pokud nic jiného, tak následné uložení výtky mělo být pro kárně obviněného

důrazným upozorněním na potřebu tuto povinnost znovu splnit. Přesto tak kárně obviněný včas neučinil.

[13] Kárný návrhovatel požadoval, aby kárný soud uložil kárně obviněnému kárné opatření podle § 88 odst. 1 písm. a) zákona č. 6/2002 Sb. – důtku. Kárný soud tímto návrhem není vázán.

[14] Podle § 88 odst. 1 zákona o soudech a soudcích lze uložit soudci podle závažnosti kárného provinění některé z těchto kárných opatření:

- a) důtku,
- b) snížení platu až o 30 % na dobu nejvíce 1 roku a při opětovném kárném provinění, jehož se soudce dopustil v době před zahlazením kárného opatření, na dobu nejvíce 2 let,
- c) odvolání z funkce předsedy senátu,
- d) odvolání z funkce soudce.

[15] Pro určení odpovídajícího kárného opatření je podstatná závažnost kárného provinění, opakovanost kárného postihu a okolnosti polehčující a přitěžující. Kárný soud v daném případě vycházel ze zásady, podle níž: „*základním smyslem kárného řízení je mj. ochrana integrity soudcovského stavu, nezávislosti a nestrannosti soudců a soudní moci a důvěry veřejnosti v nezávislé, nestranné a spravedlivé rozhodování soudů (...)* Funkce soudce představuje v profesním i mimoprofesním působení pozici ústavního činitele, u které je naprosto nezbytné vyžadovat co nejpřísněji plnění povinností, které jsou s výkonem této funkce spojeny“ (srovnej rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 2. 2015, č. j. 13 Kss 6/2014 - 138). Při úvaze o kárném opatření měl kárný soud na zřeteli všechny v řízení prokázané skutečnosti. Skutek, kterým byl kárně obviněný uznán vinným, spočívá v porušení povinnosti soudce, která je s výkonem jeho funkce spojena a jejíž řádné plnění se odráží v důvěře společnosti v soudcovský stav. Kárně obviněnému polehčuje, že toto jednání doznal, a že jeho úmyslem nebylo své majetkové poměry zakrýt. Stejně tak kárný senát zohlednil, že kárně obviněný svoji povinnost následně dobrovolně splnil, ačkoli opožděně a nikoli se zanedbatelným časovým odstupem (učinil tak až 30. 7. 2021), avšak ještě předtím, než byl případně o nesplnění povinnosti kárným návrhovatelem znovu vyzooměn.

[16] Na základě všech těchto skutečností dospěl kárný senát k závěru, že odpovídajícím kárným opatřením je důtku podle § 88 odst. 1 písm. a) zákona o soudech a soudcích.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e n í** odvolání přípustné.

V Brně dne 21. června 2022

Mgr. David Hipšr
předseda kárného senátu